

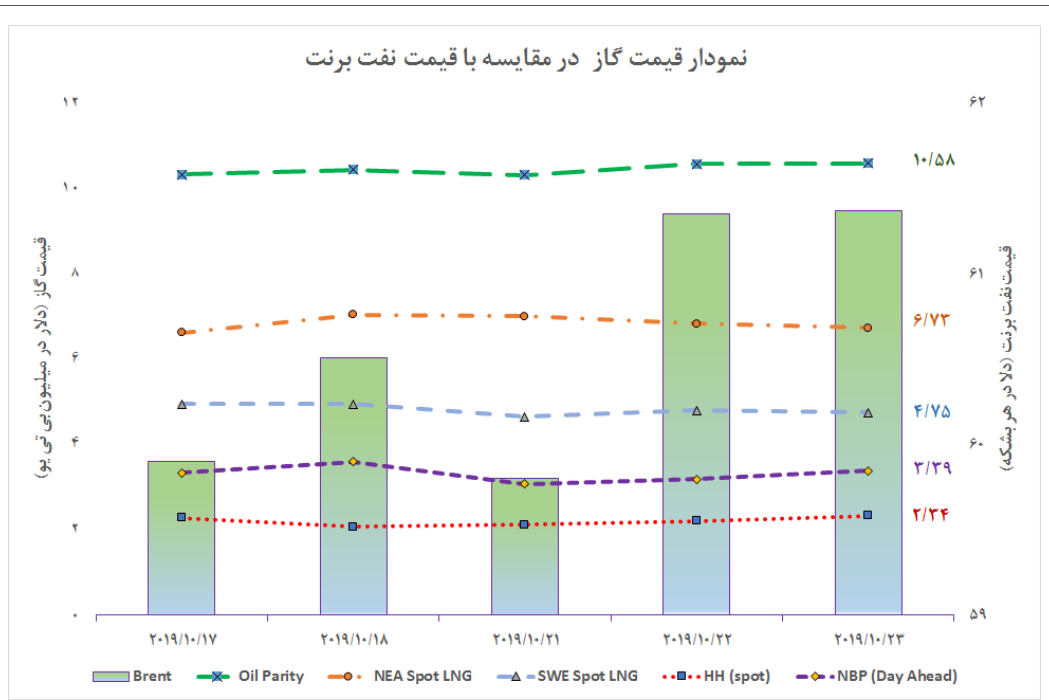
گزارش تحولات بازار گاز

شماره ۵۸

۱۳۹۸/۰۸/۰۶

روند قیمت‌ها

در هفته منتهی به ۲۳ ماه اکتبر، قیمت تک‌محموله‌های ال‌ان‌جی در بازار گاز شمال شرق آسیا تحت تاثیر افزایش نرخ حمل کشتی‌ها و تقاضاهای جدید خرید بویژه از سوی کره جنوبی برای تحویل در ماه دسامبر و ژانویه نسبت به هفته قبل با ۵۸ سنت افزایش به ۶/۷۳ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو رسید. طی ماه گذشته نرخ حمل کشتی‌ها تحت تاثیر تحریم‌های آمریکا بر علیه شرکت‌های کشتیرانی چین با دو برابر افزایش به ۱/۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو افزایش و باعث صعود قیمت تک‌محموله‌ها در این بازار شده است. در کره جنوبی و با احتمال توقف فعالیت ۲۷ نیروگاه ذغال‌سنگی این کشور در فصل زمستان، احتمال می‌رود تقاضای این کشور برای خرید محموله‌های ال‌ان‌جی افزایش یابد. در عین حال همانگونه که در شکل زیر نشان داده شده است در حال حاضر قیمت گاز از نظر ارزش حرارتی در مقایسه با نفت در تمامی چهار بازار در سطح پائین تری قرار دارد که به معنای مزیت رقابتی گاز نسبت به نفت و امکان جایگزینی آن با نفت به ویژه در بخش نیروگاهی است. از سوی دیگر در حالیکه فاصله قیمتی بین دو بازار شمال شرق آسیا و جنوب غرب اروپا به ۱/۹۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو افزایش یافته است اما افزایش نرخ حمل کشتی‌ها در طی هفته‌های اخیر مانع از جابجایی محموله‌ها به منطقه آسیا و بهره برداری از فاصله قیمتی ایجاد شده گردیده است. در بازار گاز جنوب غرب اروپا، قیمت تک‌محموله‌ها با ۱۰ سنت کاهش نسبت به هفته قبل به ۴/۷۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو رسید. در حال حاضر قیمت تک‌محموله‌ها در این بازار در سطح کمتری نسبت به بازارهای اصلی این منطقه قرار دارد و در صورت عدم کاهش قابل ملاحظه دما و با توجه به افزایش سطوح ذخیره سازی گاز در این منطقه به سطح ۹۸ درصد، انتظار نمی‌رود قیمت تک‌محموله‌ها در این بازار افزایش یابد.

تحریم‌های آمریکا بر علیه بخش کشتیرانی چین از عوامل مهم افزایش هزینه نرخ حمل کشتی‌ها در بازار شمال شرق آسیا است.

کاهش تولید برق از منابع هسته‌ای عامل اصلی افزایش تقاضای کره جنوبی برای خرید تک‌محموله‌های ال‌ان‌جی است.

مخاطرات کاهش سرمایه گذاری در توسعه زیرساخت‌های گاز

در حالیکه تا کنون بر نقش گاز طبیعی به عنوان سوختی با آلاینده‌گی کمتر و جایگزین ذغال سنگ در بخش نیروگاهی و مکملی برای منابع تجدید پذیر تاکید شده است، اما پیشرفت‌های فن‌آوری و کاهش هزینه‌های تولید از منابع تجدید پذیر می‌تواند افزایش تقاضای گاز و سرمایه گذاری‌های مورد نیاز برای افزایش تولید گاز را با مخاطره مواجه نماید. بر اساس گزارش جهانی گاز سال ۲۰۱۹ موسسه SNAM ایتالیا، برای محقق شدن رشد دو درصد در سال رشد تقاضای گاز تا سال ۲۰۴۰ میزان سرمایه گذاری در زیرساخت‌های گاز بایستی از ۳۴۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۸ به ۵۰۰ میلیارد دلار در سال افزایش یابد که بخش قابل ملاحظه‌ای از آن بایستی در بخش توزیع و انتقال در کشورهای منطقه آسیا که منشا اصلی رشد گاز می‌باشد، انجام شود. از سوی دیگر فشارهای ناشی از تغییرات اقلیمی برای کاهش انتشارات باعث شده است تا سرمایه گذاران برای تامین مالی هزینه مورد نیاز برای توسعه زیرساخت‌ها اقدام به ارزیابی مجدد طرح‌های خود برای سرمایه گذاری در این خصوص نمایند. با وجود اینکه این امر برای کشورهای توسعه یافته که پیش از این برای گذار به سیستم انرژی با کربن کمتر سرمایه گذاری نموده‌اند مسئله ساز نمی‌باشد، اما برای اقتصادهای نوظهور تامین مالی طرح‌های گاز و یا استفاده از انرژی‌های تجدید پذیر بسیار پرهزینه و سخت خواهد بود. عدم اطمینان کشورهای مصرف کننده مهم برای اتکاء به گاز در بلند مدت را می‌توان در عقد قراردادهای بلند مدت خرید ال‌ان‌جی شرکت‌های دولتی هند با عرضه کنندگان ال‌ان‌جی آمریکا و یا لغو مناقصه قرارداد خرید بلند مدت گاز پاکستان برای خرید ۲۴۰ محموله و ترجیح خرید از بازار تک‌محموله‌ها مشاهده نمود. در عین حال چین که تابحال منبع اصلی رشد تقاضای گاز در منطقه آسیا بوده است، با بازنگری سیاست جایگزینی گاز با ذغال سنگ در بخش نیروگاهی در نظر دارد تا استفاده از نیروگاه‌های جدید ذغال سنگی فوق پاک (Ultra Clean) را توسعه دهد.

در این شرایط سرمایه گذاری در بخش گاز بویژه در صورتیکه در خصوص کاهش انتشار گاز متان در زنجیره تولید گاز اقداماتی انجام نگردد از سوی حامیان تغییرات اقلیمی به عنوان سوختی پاک محسوب نگردیده و سرمایه گذاری برای توسعه زیرساخت‌ها را با چالش و مخاطره مواجه خواهد ساخت. در حال حاضر نشد گاز متان در کل زنجیره تولید، یکی از مهمترین این موارد است و طبق اعلام اداره آمار انرژی آمریکا (EIA)، ۳۲ درصد از انتشارات گاز متان این کشور در سال ۲۰۱۷ از بخش تولید نفت و گاز بوده است. در صورتیکه گاز، اعتبار خود به عنوان سوختی پاک را از دست دهد با توجه به رشد سریع فن‌آوری‌ها در بخش انرژی‌های تجدید پذیر، توسعه آن با خطر جدی مواجه و موجب تردید سرمایه‌گذاران برای توسعه زیر ساخت‌های آن و عدم رشد مورد انتظار مصرف بویژه در مناطق مهم مصرف کننده خواهد شد.

پیشرفت‌های فن‌آوری و کاهش هزینه‌های تولید از منابع تجدید پذیر می‌تواند افزایش تقاضای گاز و سرمایه گذاری‌های مورد نیاز برای افزایش تولید گاز را با مخاطره مواجه نماید

تحقق رشد دو درصدی تقاضای گاز در سال تا سال ۲۰۴۰ در گرو افزایش سرمایه گذاری در بخش زیرساخت‌های گاز از ۳۴۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۸ به ۵۰۰ میلیارد دلار است .

افزایش تجارت نفت گاز هند و آمریکا

طی ماه‌های اخیر تجارت نفت و گاز میان آمریکا و هند افزایش یافته است و انتظار می‌رود این روند افزایشی در سال آینده نیز ادامه داشته باشد و تجارت نفت و گاز میان این دو کشور در سال آینده با ۴۰ درصد

افزایش به ۱۰ میلیارد دلار افزایش یابد. این امر در واقع به معنای افزایش نقش آمریکا به عنوان شریک تجاری هند در حوزه تجارت نفت و گاز بوده و در مقایسه با واردات از سایر کشورها محسوس تر می باشد. از سوی دیگر هند در تلاش است تا با واردات از سایر کشورها سید انرژی خود را متنوع تر نماید. کشور قطر به عنوان شریک تجاری دیگر برای هند مطرح می باشد و هند قصد دارد با انعقاد قراردادهایی با این کشور و سایر کشورها از جمله استرالیا و روسیه تامین نفت و گاز مورد نیاز خود را در شرایطی پایدارتر انجام دهد. اهمیت افزایش مبادلات تجاری در حوزه نفت و گاز میان هند و آمریکا با توجه به تنش تجاری میان آمریکا و چین می تواند نقش کلیدی ایفا نماید زیرا به علت تنش های تجاری میان این دو کشور بخش قابل توجهی از بازار محصولات پتروشیمی آمریکا در چین از بین رفته است و هند می تواند با توجه به پتانسیل رشد اقتصادی، جایگزینی مناسب در این خصوص باشد.

انتظار می رود در سال ۲۰۲۰ تجارت نفت و گاز میان هند و آمریکا با ۴۰ درصد افزایش به ۱۰ میلیارد دلار در سال برسد.

کاهش واردات ال ان جی چین در ماه اکتبر

در ماه اکتبر تقاضای تک محموله های ال ان جی چین به علت کاهش تقاضا نسبت به مدت مشابه سال گذشته روند کاهشی را نشان می دهد و انتظار می رود این روند کاهشی تا پایان سال جاری میلادی ادامه داشته باشد. لازم به ذکر است براساس آمار اعلام شده میزان محموله های ال ان جی صادر شده به چین در مدت زمان مذکور ۱۶ درصد کاهش را نشان می دهد. در ماه اکتبر میزان واردات ال ان جی چین به ۳/۹ میلیون تن رسیده است که کمترین میزان طی ماه های اخیر می باشد. شایان ذکر است که رشد مصرف گاز چین در سال ۲۰۱۸ نسبت به سال ۲۰۱۷ معادل ۱۷ درصد تخمین زده شده است و این در حالی است که در سال ۲۰۱۹ میزان افزایش مصرف گاز نسبت به سال ۲۰۱۸ معادل ۱۰ درصد خواهد بود که به معنای کاهش ۷ درصدی در رشد تقاضای گاز چین می باشد که مهمترین دلیل تقاضای گاز چین، کاهش رشد اقتصادی این کشور در سال ۲۰۱۹ نسبت به سال ۲۰۱۸ به دلیل تنش های تجاری میان این کشور و آمریکا اعلام شده است.

کاهش رشد اقتصادی چین مهمترین عامل کاهش رشد واردات ال ان جی این کشور در سال ۲۰۱۹ است.

توسعه زیرساخت های واردات ال ان جی لتونی

در حالیکه واردات گاز از طریق خطلوله از روسیه منبع اصلی واردات گاز لتونی بوده است این کشور قصد دارد ظرفیت ترمینال های ال ان جی خود را طی ماه های آینده افزایش دهد. در این رابطه این کشور برنامه توسعه ای خود در خصوص پایانه های واردات ال ان جی را از ماه اکتبر آغاز نموده است که محل آن بندر اسکالت در این کشور می باشد. توسعه پایانه های واردات ال ان جی باعث افزایش توان ذخیره سازی گاز لتونی خواهد شد و نقش مهمی در خصوص تامین امنیت پایدار گاز این کشور خواهد داشت. علاوه بر این طرح توسعه ای دارای طرح های شامل توسعه میزان ذخیره سازی گاز و تبدیل مجدد به گاز نیز می باشد. انتظار می رود با اجرای این طرح ظرفیت تبدیل مجدد به گاز این کشور از ۳ میلیارد متر مکعب به ۳/۸ میلیارد متر مکعب در سال افزایش خواهد یافت.

با اجرای طرح های توسعه ظرفیت واردات ال ان جی لتونی، از ۳ میلیارد متر مکعب به ۳/۸ میلیارد متر مکعب در سال افزایش خواهد یافت.

تأثیر تغییر شرایط در قراردادهای فروش ال ان جی بر سرمایه گذاری در بخش گاز

تغییر شرایط قراردادهای فروش گاز از بلند مدت به قراردادهای تک محموله ای یکی از مهمترین موضوعات تجارت ال ان جی می باشد، این امر علاوه بر اهمیت اقتصادی از جنبه بازار گاز و همچنین قیمت گذاری این محموله ها ابعاد دیگری از جنبه های فنی نیز ایجاد نموده است. تاکنون سیستم قیمت گذاری در قراردادهای بلند مدت فروش گاز، باعث ایجاد انگیزه برای سرمایه گذاران و ترغیب سرمایه گذاری در طرح های توسعه- ای، تعمیر و نگهداری پایانه های واردات ال ان جی و انتقال گاز بوده است. اما با توجه به بروز شرایط جدید در بازار تک محموله ای ال ان جی و افق نامشخص خریداران، سرمایه گذاران انگیزه لازم برای سرمایه گذاری های سنگین و تامین مالی برای احداث زیرساخت های توزیع و انتقال گاز را نداشته و این موضوع به یکی از مهمترین چالش های فعلی بازار گاز و سرمایه گذاری در این حوزه مطرح می باشد که می توان به عدم اطمینان سرمایه گذاری شاخص ترین شرکتهای سرمایه گذار و توسعه دهنده این صنعت مانند شرکتهای اکسون و شینیره در حوزه توسعه پایانه های صادراتی گاز و توسعه میدین گازی اشاره نمود.

وقوع شرایط جدید در بازار تک محموله ها و افق نامشخص خریداران، باعث کاهش انگیزه سرمایه گذاران برای سرمایه گذاری های سنگین و تامین مالی برای احداث زیرساخت- های توزیع و انتقال گاز شده است.

آدرس اینترنتی نشریه

www.opec.mop.ir

مدیریت کل امور اوپک

و روابط با مجامع انرژی